

Novice iz Jablaniške doline

UVODNIK

Z veseljem sporočamo, da je Center za razvoj Litija **prejemnik nagrade InLoCom** – priznanja za najbolj inovativno lokalno skupnost, in sicer za Razvojno partnerstvo 10 občin, za znamko Srce Slovenije, ki nam jo je v imenu InCo gibanja na Konferenci o inovativni lokalni skupnosti 11. marca v Šentrupertu **predal predsednik Državnega sveta RS, mag. Blaž Kavčič**. Prvo konferenco o inovativnosti v lokalni skupnosti je organiziral prav RCL, in sicer marca 2009 na Polšniku, letos pa je bil v vlogi soorganizatorja.

InLoCom je program za spodbujanje inovativne lokalne skupnosti, ki temelji na spodbujanju vseh deležnikov lokalne skupnosti, da soustvarjajo odprti, napreden prostor, temelječ na inovativnosti in trajnostnem razvoju. To vodilo upoštevamo tudi pri evropskem projektu Listen to the voice of villages, ki ga izvajamo na območju Jablaniške doline.

Aleksandra Gradišek, Center za razvoj Litija

V SOBOTO VABLJENI NA POHOD PO OBRONKIH JABLANIŠKE DOLINE

Spoštovani krajanji, prijatelji narave in dobre družbe, vabimo vas na **8. tradicionalni »POHOD PO OBRONKIH JABLANIŠKE DOLINE«** ki ga vsako prvo soboto v aprilu organizira Društvo za razvoj podeželja LAZ iz Jablaniške doline.

Na startu pri **gasilskem domu v Zg. Jablanici** vas bomo v **soboto, 2. aprila 2011 od 7. do 10.30 ure** sprejele domačinke s štrukeljci, ki so značilni za naš kraj in jih domače gospodinje skrbno pripravljajo ob žegnanju in drugih večjih praznikih ter dogodkih kot je tudi pohod. Za na pot vas bomo oskrbeli z jabolki. Na **cilju v Gradišču, pa bo od 13. ure dalje kulturno zabavni program**. Ob povratku še pokukajte v Domačijo spominov, kjer je vsako leto na ogled drugačna tematska razstava. Na izhodišču pa vas bodo v Zg. Jablanici čakale stojnice s »težjimi« domačimi dobrotami. Prosimo vas, da se domačini držite trase pohoda, ki je dobro označena in tako ne zavedete pohodnikov, ki prihajajo od drugod. Udeležite se pohoda in bodite najboljši gostje v domačem kraju.

Društvo LAZ

POKOPAVANJE PUSTA

Naj v možakarjih iz Jablaniške doline nikoli ne zamre otroško srce!

Pokopavanje pusta v Jablaniški dolini je tradicionalen obred, ki seže v leto 1970. Poganska šega se je obudila na pobudo Alojza Hauptmana, Ivana Jerine in Marjana Omahna. Milan Povše pravi, da je slednji pri organizaciji in izvedbi še vedno »alfa in omega«. Kot pravi sam: »Marjan je pojava, pravi motivator in motor ekipe, saj se v vseh teh letih šega ni opustila.« Pri obredu sodeluje več ali manj ista ekipa. Z leti se pridružujejo mlajši rodovi, ki bodo poskrbeli da se pustna šega v Jablaniški dolini ne opusti. V pripravo je vključenih preko 25 oseb, na dan dogodka pa jih je aktiviranih od 15 do 20 iz cele doline. Potrebno je poudariti, da so žene in dekleta pogrebnikov v veliko pomoč in podporo. Za urejenost mask maskiranih in samega pusta največjo vlogo opravijo prav one. Pri vsej stvari se pobirajo prostovoljni prispevki, katerih namen je obnova in vzdrževanje mask, opreme ter pokritje stroškov nastalih z dogodkom. Preostanek, pa se v zadnjih letih porabi za izlet oziroma ogled kulturnih in zgodovinskih znamenitosti, ki so nedvomno povezani z ljudskimi običaji in izročili.

Tradicionalno pokopavanje pusta s strani mož iz Jablaniške doline je prepoznavno tudi širše v občinah Šmartno pri Litiji in Litija. V letošnjem pustnem času je bil v naši okolici edini živ pustni običaj, saj je veliko bolj prepoznaven Litijski karneval odpadel. Milan Povše se v imenu celotne ekipe zahvaljuje vsem sodelujočim za moralno in finančno podporo. **Naj v možakarjih Jablaniške doline nikoli ne zamre želja po druženju, ohranjanju ljudskih običajev in delčka otroka v njihovih srcih!**

Mojca Hauptman

VODA MENE BRIGA

V okviru projekta **Voda mene briga**, ki ga izvaja Društvo LAZ, sofinancira pa ameriška ambasada, smo začeli s popisom vodnih virov v naši dolini (rek, potočkov, izvirov, vodnjakov in štirov). Podatke seveda ne bomo uporabili za kakšne davčne namene, ampak izključno v projektu. Zanima nas, kako bi se v primeru, da bi zmanjkalo vode iz javnega vodovoda, lahko odžejali z zdravo pitno vodo iz drugih vodnih virov oz. **izdelali bomo rezervni načrt za oskrbo s pitno vodo iz naših štirov**. 22. marca smo s pomočjo prof. Ane Vovk Korže in litijskih gimnazijcev – pridružile so se jim vse jablaniške dijakinje – na Bregu pobrali vzorce v Savi, Reki, Jablaniškem potoku in drugih potočkih ter nekaj štirov ter jih analizirali. Ugotovitve bomo predstavili na delavnici za domačine. Naslednje **vzorčenje pitne vode bo 13. aprila**. Če vas zanima, ali je voda iz vaše pipe zdrava in nam še niste sporočili, da bi radi dali vodo v analizo, pokličite na 041 355 927. Od odvzema vzorca do analize lahko mine samo 5 ur, analizo pa bodo naredili v laboratoriju mariborske univerze.

Vodna učna pot je tudi predviden rezultat projekta. Namenjena bo osveščanju domačinov in obiskovalcev (šolske skupine) – o pomenu ohranjanja narave (biotske raznovrstnosti) in zdrave pitne vode. Zbiramo tudi zanimive zgodbe iz doline, vezane na vodo.

Društvo LAZ

LASTNIKOM HIŠNIH LJUBLJENČKOV

Prebivalci Jablaniške doline se zelo radi sprehajamo po poteh, ki vodijo po dolini ali pa se povzpemo na bližnje griče. Prenekatera že zarasla stezica se je v zadnjih letih obnovila in ponovno zaživela. Pohvalno je, da se vračamo nazaj k naravi in iščemo sprostitev prav v njej. Ob natrpanem tempu življenja se na sedaj uhojenih poteh srečujemo in izmenjamo vsaj nekaj besed in s tem gradimo na dobrih odnosih. Tudi s strani lastnikov zemljišč preko katerih vodijo poti ni pritožb, da se pohodniki vedemo nekulturno in stopamo izven poti. **Lepo pa bi bilo, da lastniki svojih hišnih ljubljencev poskrbite, da živali poti ne zaznamujejo s svojimi iztrebki**. Če pa že, lastniki poskrbite, da se pohodnikom, ki bodo prišli za vami ne bo potrebno iztrebkom izogibati. S seboj imejte vrečko, ki jo po uporabi odvržete v primeren zabojnik. Naj se kultura prebivalcev Jablaniške doline pokaže tudi na ta način.

Jablaniški sprehajalci

KOZOLCU V SPOMIN

»Na širokem travniku pod vasjo se dviga troje monumentalnih toplarjev, znamenitih dvojnih kozolcev, ki so jih najbrž postavili sredi 19. stoletja... Nekdanje slamnate strehe so izginile kmalu po koncu vojne, nadomestila jih je opečna kritina. Kljub temu pa gre za izjemne priče o nekdanjih tesarskih veščinah in o skrbi, ki so jo posvečali gospodarskim poslopjem, kakršnih po svetu ne poznajo – saj so kozolci slovenska posebnost...« Tako Ivan Sedej opisuje kozolce na Bregu pri Litiji v knjigi **»Sto najlepših kmečkih hiš na Slovenskem«** (str.232/233), Prešernova družba, 1989.

Žal enega od treh brških lepotcev ni več. **Kar koli bo že zraslo na njegovem mestu, ne more nadomestiti kozolca, ki je krasil našo vas.**

Jelka Babič

DELAVNICA ZA PONUDNIKE V OKVIRU PROJEKTA LISTEN

V torek, 29. 3. 2011, smo v gostilni Pustov mlin za člane lokalno vodenih skupi organizirali delavnico **Seznanitev s smernicami dobre higienske in proizvodne prakse na turističnih kmetijah in dopolnilnih dejavnosti na kmetijah**. Delavnica je bila organizirana v okviru projekta Listen to the voice of villages, ki ga že tretje leto izvaja Center za razvoj Litija. Namenjena je bila obstoječim in potencialnim ponudnikom v Jablaniški dolini in na Dolah pri Litiji (Oglarska dežela). **Delavnica je bila zelo dobro obiskana, saj se jo je udeležilo kar 36 ponudnikov**. Diskutirali smo različnih tematikah: veljavna zakonodaja na področju higiene živil, minimalne tehnične zahteve glede opreme in prostorov, prevoz živil, ravnanje z organskimi odpadki in odpadnimi olji, oskrba s pitno vodo, osebna higiena, tehnološke faze dela, embaliranje in pakiranje živil, usposabljanje, izvajanje DDD, plan

čiščenja, umik in sledljivost živil in načela HACCP sistema. Dober obisk delavnice je zagotovilo, da obstaja velik interes za dodatne aktivnosti na kmetijah, ki vsekakor dopolnjujejo in povečujejo turistično ponudbo v Jablaniški dolini in v Oglarski deželi. V ta

namen bomo **organizirali tudi strokovno ekskurzijo na Koroško**, kjer si bomo tudi v praksi ogledali, kako kmetije razvijajo dodatno in raznoliko ponudbo.

Gašper Kleč,
Center za razvoj Litija

